

کسری بودجه داریم

برای تامین تبصره ۱۸ دچار کسری بودجه هستیم اما بانک‌ها برای این موضوع و برطرف کردن آن آمادگی دارند. به گزارش خبرنگار آلاین، عبدالناصر همتی وزیر اقتصاد در مجلس گفت: در سال ۱۴۰۳ دچار کسری بودجه شدیم و بخشی از بودجه عمومی را در هدفمندی هزینه کردیم. همچنین از صندوق توسعه ملی با اجازه از رهبری برای کسری بودجه استفاده کردیم. بنابراین برای تامین تبصره ۱۸ دچار کسری بودجه هستیم اما بانک‌ها برای این موضوع و برطرف کردن آن آمادگی دارند. او در مورد عملکرد تبصره ۱۸ که موسوم به تولید و اشتغال قانون بودجه ۱۴۰۳ است، عنوان کرد: مشکلی که از ابتدای سال بوده بیشتر برمی گردد به تلاشی که دوستان ما برای ایجاد سامانه یکپارچه کردند و این سامانه نهایی شد و دیگر مغایرتی بین استان‌ها و بانک‌های ما و دستگاه‌ها وجود ندارد و تمام دستگاه‌ها و بانک‌های عاملی که از این تبصره یعنی تبصره ۱۸ پرداخت می‌کنند، در سامانه حضور دارند بنابراین ما دیگر هیچ گونه مغایرتی بین استان‌ها و دستگاه‌ها نداریم.

کلایه قالیباف

از رئیس سازمان برنامه و بودجه

رئیس سازمان برنامه و بودجه از رسوب شدن اعتبارات اشتغال در بانک‌ها سخن می‌گوید ولی مگر ما مسئول رسوب شدن این پول‌ها هستیم. دستگاه‌های اجرایی مربوطه مسئول بوده و نباید اعتبارات اشتغال در بانک‌ها رسوب کند. به گزارش ایسنا، محمدباقر قالیباف رئیس مجلس گفت: ما در یک دوره چهارساله در مجلس یازدهم و دولت سیزدهم حساب پیشرفت و عدالت را برای اشتغال درست کردیم اما آقای پورمحمدی توضیح می‌دهد که ۳۱ هزار میلیارد تومان پول در بانک‌ها رسوب کرده که این برای سال‌های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ است. ما این صندوق را درست کردیم تا اهرمی برای اشتغال باشد. هر سال باید تخصیص پیدا کند و بر این کار هم نظارت باشد. او ادامه داد: امسال اعتباراتی تخصیص داده شده اما آقای پورمحمدی به راحتی می‌گوید که پول نمی‌دهیم و ۳۱ همت اعتبارات رسوب شده در بانک‌هاست. باید این اعتبارات به صورت رفت و برگشتی مورد استفاده قرار گیرد. مادر شرایط کمبود منابع هستیم اگر هم پولی وجود دارد باید به درستی و با همکاری مجلس شورای اسلامی و دولت تخصیص پیدا کند و به وقت هم وصول شود موضوع اشتغال و تولید مهم است.

لایحه بودجه ۱۴۰۴ اول آبان

تقدیم می‌شود

لایحه بودجه ۱۴۰۴ ابتدای آبان تقدیم مجلس می‌شود و هیچ نگرانی‌ای در خصوص تخصیص بودجه اشتغال امسال وجود ندارد و اطمینان می‌دهم در نیمه دوم امسال این بودجه به دستگاه‌ها پرداخت خواهد شد. به گزارش ایسنا، حمید پورمحمدی، رئیس سازمان برنامه و بودجه در توضیح عملکرد این سازمان در شش ماه نخست امسال گفت: همواره از سوی دستگاه‌های مرتبط گزارش عملکرد سال‌های پیش به سازمان برنامه و بودجه داده می‌شود و پس از آن بودجه مربوطه تخصیص می‌یابد بنابراین به محض اینکه گزارش‌ها وصول شد، پرداخت‌ها آغاز می‌شود. آنچه باعث شد این موضوع به نیمه دوم سال کشیده شود، نخست، سبقت هزینه‌ها بود درآمدهای دولت در نیمه اول سال، دوم، موجودی بیش از ۳۱ هزار میلیارد تومانی این حساب و سوم، کامل شدن گزارش‌های نظارتی مربوطه بوده است.

ارتزاق غول‌های زبان از بودجه

مسعود پزشکیان دستور رسیدگی فوری به روند زیاندهی شرکت‌های دولتی را صادر کرد

برق حرارتی، پالایش نفت آبادان، بانک سپه، صداوسیما، توانیر، راه‌آهن جمهوری اسلامی، پشتیبانی امور دام کشور، برق منطقه‌ای تهران، برق منطقه‌ای مازندران و سازمان بیمه سلامت، زبان‌ده‌ترین شرکت‌های دولتی در سال ۱۴۰۱ بوده‌اند. وضعیت شرکت‌های دولتی در لایحه بودجه ۱۴۰۳ نشان می‌دهد که در یک دهه گذشته روند کاهش گردش مالی آن تداوم داشته و از سال ۱۳۹۷ تاکنون، عمدتاً هزینه‌های شرکت‌های دولتی بیشتر از درآمدها بوده است. شرکت پالایش نفت آبادان، شرکت ملی گاز، بازرگانی دولتی ایران، شرکت ملی نفت ایران، بانک سپه، بانک ملی ایران و بیمه ایران هفت شرکت دولتی دارای بیشترین هزینه بوده‌اند که شامل خرید مواد اولیه و هزینه تولید بوده است.

بر همین اساس مقایسه عملکرد مالی پیش‌بینی واقعی بیانگر این است که از سال ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۲، تعداد بالایی از شرکت‌های دولتی، بسیار فراتر از میزان قانونی پیش‌بینی شده، زیان‌ده بوده‌اند.

زیرمجموعه بانک‌ها و صندوق‌های بازنشستگی را غیرقابل قبول و ناشی از سوءمدیریت می‌داند و بر لزوم اصلاح فوری این روند تاکید کرد. نکته‌ای که توسط مرکز پژوهش‌های مجلس اعلام شد این است که دولت در قانون بودجه ۱۴۰۱ پیش‌بینی کرده بود ۷ هزار و ۷۲۰ میلیارد تومان کمک‌زبان به شرکت‌های دولتی بپردازد، اما ۱۳۷ هزار و ۳۲۹ میلیارد تومان کمک‌زبان به این شرکت‌ها پرداخت شد. در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ پنج شرکت دولتی زیان‌ده‌ترین پیش‌بینی شده بودند: بانک سپه با ۹ هزار و ۵۰۱ میلیارد تومان زیان، سازمان صداوسیما با ۷ هزار و ۵۳۱ میلیارد تومان زیان، راه‌آهن با ۶ هزار و ۵۰۰ میلیارد تومان زیان، بانک مسکن با ۸۸۰ میلیارد تومان و شرکت سهامی کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان با ۶۸۴ میلیارد تومان زیان.

مرکز پژوهش‌های مجلس در دی‌ماه سال ۱۴۰۲ گزارشی منتشر کرد و اعلام کرد شرکت پالایش نفت آبادان پردرآمدترین شرکت دولتی و در عین حال زیان‌ده‌ترین شرکت دولتی است. در این گزارش آمده که تولید نیروی

علی ایوبی

گزارشگر هم‌میهن

اصلاح فوری روند زیاندهی شرکت‌های دولتی. این خواسته مسعود پزشکیان از کابینه خود در اولین بررسی لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ بود. وجود شرکت‌های دولتی و نیمه‌دولتی زیان‌ده که جز بودجه‌خواری و ضرر مالی چیزی نداشته‌اند از معضلات همیشگی دولت‌ها بوده که حالا به کابینه چهاردهم به ارث رسیده است و به همین دلیل پزشکیان در جلسه‌ای با حضور وزرای دولت بر ضرورت واقع‌نگری در حوزه درآمدها و هزینه‌ها در تدوین لایحه بودجه تاکید کرده و گفته زیان‌دهی برخی شرکت‌های دولتی به‌ویژه شرکت‌های

جعفر سبحانی کارشناس اقتصاد:

دولت‌ها تصدی‌گری بلد نیستند

پرسپولیس را مثال می‌زنم که هر دو آنها بدهی فراوانی داشتند و هیئت‌مدیره‌های هر دو شرکت با اینکه عملکرد مالی باشگاه‌ها را در داشتند اما حاضر نبودند صورت جلسه خودشان را امضا کنند چون اگر امضا می‌کردند باید پاسخگو می‌شدند. موارد شبیه به این فراوان است که می‌توان مثال زد.

تا زمانی که نتوانیم شرکت‌های دولتی را از حالت انحصاری خارج کنیم و در قبال بازدهی خودشان به آنها بهره بدهیم، کارها اصلاح نمی‌شود. مدیر یک شرکت خصوصی همیشه عملکرد خود را ارزیابی می‌کند تا اگر دچار زیان شده، هیئت‌مدیره ناکارآمد و با قوانین و مقررات را تغییر دهد تا مجموعه اصلاح شود چون به اصطلاح پول خود را از سر راه نیاورده است اما ما این را در شرکت‌های دولتی نمی‌بینیم، هم‌اکنون بخش زیادی از بودجه سرانه و سالانه کشور فقط صرف شرکت‌های دولتی می‌شود که اکثر آنها زیان‌ده هستند. یا چندی پیش تراز مالی شرکت‌های سایپا و ایران خودرو منتشر شد و زیان انباشته آنها بالای چند ده هزار میلیارد تومان بود که من محاسبه کردم اگر این دو شرکت خودروساز کرکره خود را پایین بکشند و کاملاً تعطیل کنند و به چند ده هزار پرسنل خود بگویند به خانه بروید و

ماهی میانگین حدود ۱۵ میلیون تومان به آنها بدهند، زیان این حالت از حالتی که اکنون این دو شرکت فعالیت دارند کمتر است. شرکت‌های این چنینی زیاد هستند اما چرا این اتفاق نمی‌افتد چون عده‌ای در این میان منافع دارند که باید آنها را پیدا کرد. نکته‌ای که آقای پزشکیان گفتند درست است و چالش‌ها دقیقاً در همین جاست و باید شرکت‌های زیان‌ده که هر روز زیان‌دهی آنها بیشتر می‌شود را نظارت‌پذیر و بهره‌ور کرد. خیلی از مدیران شرکت‌ها در قبال این شرکت‌ها سود می‌برند. هر مدیری که وارد یک شرکت دولتی می‌شود

ده‌ها و صدها نیرو استخدام می‌کند و بعد از چند وقت می‌رود و این نیروها نیز هیچ‌وقت پاسخگو نیستند که آیا با توجه به مدرک و تخصص جذب شده بودند یا خیر. راه‌حل این است که برای چنین شرکت‌هایی ارزش‌گذاری و قیمت‌گذاری جدید بر مبنای واقعیت انجام دهیم و آنها را با شرایط مناسب به بخش خصوصی واگذار کنیم. در کشور ما در عمل به همه ثابت شده که دولت تصدی‌گری را خوب بلد نیست و هیچ فرقی هم بین دولت اصولگر و اصلاح‌طلب نیز وجود ندارد. اصولاً دولت‌ها تصدی‌گری را بلد نیستند و نباید تصدی‌گری کنند بلکه باید سیاست‌گذاری کنند. وقتی دولت و بانک‌های ما بنگاهداری می‌کنند و در بازار بورس و و ارز و بازارهای مختلف ورود پیدا می‌کنند، طبیعی است که از کار اصلی خودشان باز می‌مانند. دولت تنها

در جاهایی می‌تواند ورود پیدا کند که تا حدی در سیاست‌های اصل ۴۴ قانون اساسی آورده شده؛ مانند سیاست‌گذاری در اموری مثلاً نفت که از توان بخش خصوصی خارج است یا سیاست‌گذاری در امور بهداشت عمومی اما نه اینکه بیمارستان را هم دولت بخواهد اداره کند. شما یک تیم فوتبال در دنیا نمی‌بینید که وابسته به دولت‌ها باشند اما در ایران ۴۵ سال است هر روز می‌خواهیم باشگاه‌ها را واگذار کنیم و هنوز به صورت رسمی و غیررسمی خیلی از باشگاه‌های ما از بودجه‌های عمومی غیردولتی یا بودجه‌های دولتی ارتزاق می‌کنند. راه‌حل این است که بنگاه‌ها را بر مبنای بهره‌وری قیمت‌گذاری و ارزش‌گذاری کنند نه بر مبنای دارایی، ممکن است شرکتی ده‌ها هزار میلیارد دارایی داشته باشد اما سوددهی نداشته باشد پس طبیعی است که هیچ‌کس آن را نمی‌خرد. باشگاه پرسپولیس را در دو نوبت در بورس عرضه کردند اما معلوم است که فروش نمی‌رود چون زیان انباشته دارد. اعتماد به بخش خصوصی می‌تواند مقدار زیادی از مشکلاتی که آقای پزشکیان در مورد آن مطرح کردند را حل کند.

ما بخش خصوصی را هوو و رقیب خودمان می‌دانیم و تا وقتی دیدگاه‌مان این باشد این مشکلات ادامه پیدا خواهد کرد. بخش خصوصی می‌تواند مکمل فعالیت‌های اقتصادی دولت باشد و در اموری که دولت نمی‌تواند فعالیت انجام بدهد، بخش خصوصی می‌تواند به درستی آن را انجام دهد اما به محض اینکه بخش خصوصی وارد صحنه می‌شود و بنگاه‌های را می‌خرد از جوانب و جاهای مختلف آنقدر به آنها فشار می‌آورند تا عطا را به لقای آن ببخشند. به عنوان نمونه در مورد دشت مغان خریدار واقعی پیدا شد و رقم قرارداد اولیه را هم پرداخت کرد اما آنقدر آنها را تحت فشار قرار دادند که بخش خصوصی فرار کرد و بعداً اعلام می‌کنند بخش خصوصی ناتوان است.

جاهایی مانند سازمان صداوسیما نیز جزو شرکت‌های زیان‌ده هست اما دولت نمی‌تواند آنها را واگذار کند و باید هر سال بودجه آن را بدهد، یا وقتی چند بانک و مؤسسه در بانک سپه ادغام شدند باعث زیان‌دهی بیشتر این بانک دولتی شد؛ با این قبیل موارد چه باید کرد؟

به نکته درستی اشاره کردید. اولاً باید به چارچوب قانون احترام گذاشت، قانون می‌گوید چون صداوسیما نقش حاکمیتی دارد واگذاری آن منتفی است اما این سازمان شرکت‌های وابسته‌ای دارد مانند سیماچوب؛ از درون مسئولان سازمان نگذاشتند واگذار شود و این استدلال را داشتند که رهبری گفته نباید صداوسیما واگذار شود در حالی که قرار بود شرکت‌های اقماری این سازمان واگذار شود به خود صداوسیما. البته مقابل این منطق عقب‌نشینی کردند اما باز از زیر واگذاری فرار کردند. ما نمی‌گذاریم بخش خصوصی بتواند باشد چون قطعاً صداوسیما از سیماچوب منفعت می‌برد که آن را واگذار نمی‌کند. بسیاری از بنگاه‌های بزرگ جهان حتی نصف سازمان صداوسیما پرسنل ندارند اما بهره‌وری بیشتری دارند. چرا نیروگاه‌های ما واگذار نشدند؟ چرا شرکت ایران‌ایر همچنان ضرر می‌دهد در حالی که در دوره‌ای جزو پنج ایرلاین برتر دنیا بود؟ واقعاً بخش خصوصی می‌تواند سرمایه خود را بیاورد و باید این اعتماد